

Kallid sõbrad,
esmult hääd talsipüha kõigile!
Ma tulen tervitustega päälinnast, Abja-Paluoja ja Tallinnast.

Mul on hea meel, et soomeugrilaste uus kultuuripealinn on Obinitsa, vana seto küla Eesti serval. Setomaa on vaimult suur paik siin kahe ilma veerel.

Meie setode pühendumus ja sitkus on otsekui teejuht, kuidas hoida oma eripalgelist kultuuri, ka üle raskete aegade ja paratamatute muutuste. Erilisuse hoidmine, näiteks UNESCO kultuuripärandisse kantud seto leelo, hoiab rikkamana kogu maailma.

Siin – "Katõ ilma veere pääl" – näeme, kuidas saab kaasaegseid võimalusi kasutades teha tööd oma pärandi heaks, et kultuuriline ja keeleline eripära kõlaks valjult ja kuuldavalt, toetades ka piirkonna majanduslikku arengut ja kõnetades inimesi paljudest paikadest üle maailma.

See kõik aitab seto asjal – ühel soome-ugri asjal – püsida ja kasvada.

Just nii tuleb mõelda ka soome-ugri ühisest asjast. Soome-ugri keelte ja kultuuride kestmise tarvis peame tegema enamat kui vaid talletama ja säilitama. Selleks, et erinevad soome-ugri rahvad elaksid soomeugrilastena üle aegade, tuleb meil mõelda, kuidas ajaga kaasas käies oma keeli ja kultuure edendada, kuidas kõnetada enamaid inimesi, tõmmata kaasa noori. Maailm on muutunud küll väikesemaks, kuid me ei tohi lubada, et ta muutub kultuuriliselt vaesemaks.

Niisiis, mida me saame teha, et me ei kaoks? Mida saame paremini teha, et oma pärandit ajaga kaasas hoida ja sellega rohkem inimesi siduda, mis on ju ainuvõimalik tee väikeste kultuuride edendamiseks? Siin saame ainult ise olla tegijad, mitte keegi teine. Veel täpsemalt öeldes – teie olete need tegijad ja otsustajad, demokraatlikud riigid on teie partnerid ja liitlased.

Eelmisel sügisel möödus veerandsada aastat Berliini müüri langemisest ja kui vaatame, mis on maailmas selle ajaga soome-ugri rahvaste jaoks muutunud, näeme väga erinevat pilti.

Eesti on taas vaba riik ja ungarlased heitnud endalt kommunistliku ikke. Eesti, soome ja ungari keeled on Euroopa Liidu ametlikud keeled. Saamid on saanud oma tegusad parlamendid Norras, Rootsis ja Soomes. Lätis taastatakse liivi keelt ja kultuuri. Toimuvad soome-ugri rahvaste maailmakongressid.

Kuid teisalt... Viimane kamassi keele valdaja suri 1989. aastal. Ust-Luga sadama ehitus Loode-Venemaal Soome lahe äärde hävitab vadjalaste külad ning tahan väga loota, et mitte kogu rahva. Viimastel aastatel on Venemaal lõpetatud või piiratud soome-ugri rahvaste rahvuskeelse hariduse andmist, mis kiirendab nende assimilatsiooni, nende kultuuri kadumist.

Siit tuleb selgelt ja väga kujundlikult välja vaba maailma tugevus. Vabad ja demokraatlikud ühiskonnad peavad vajalikuks ning julgevad toetada väikeste ja eriilmeliste kultuuride säilimiseks sisuliselt olulisi projekte. Just sisuliselt, mitte vormiliselt olulisi. Seetõttu on meie kohuseks seista vabaduste ja demokraatia eest, nii oma ühiskonnas kui ka laiemalt, et kestaks kõigi väikeste rahvaste keeled ja kultuurid.

Meenutame siin, kuidas enne Eesti iseseisvuse taastamist soomlased aitasid ja toetasid meid – mitte riikliku, vaid inimeste tasandil. Nad toetasid, kuna nad pidasid seda tähtsaks ja oluliseks. Meie, nautides nüüd vabadust pea veerand sajandit, peame sama moodi suhtuma ning aitama oma soome-ugri hõimlasi ja sõpru. Neid, kes ei ela vabas ühiskonnas, kes tunnevad seda sama survet, mida meie tundsimme siin läbi okupatsiooniaastate. Eestlastena teame väga hästi, kui rusuv on teadmine, et sinu kultuur kipub kaduma. Sestap aidakem neid oma sõpru, aidakem neid, kes on siia täna tulnud kaugemalt, et näha, kuidas vabas riigis õitseb seto kultuur.

Kui nüüd keegi ütleb, et pilt ei ole kõikjal lootusrikas, on talle raske vastu vaielda. Ent lootus on see, mida me saame üksteisele anda ning selle lootuse kandjaks on meie omavaheline koostöö ja toetus.

Soome-ugri kultuuripealinna sümbol Tsirk on Obinitsasse jõudnud, laseme tal siis kõlada kõikjal.

Aitäh teile.